

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S.A.**, so sídlom v S., IČO: X., zastúpenému JUDr. H. K., advokátkou so sídlom v S. č. 414, proti žalovanému **I. Š.**, bývajúcemu v N., **o nahradenie vyhlásenia prejavu vôle**, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 13 C 262/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 28. septembra 2011 sp. zn. 5 Co 222/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom 23. apríla 2010 č.k. 13 C 262/2009-66 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca voči žalovanému domáhal nahradenia vyhlásenia žalovaného ako darujúceho uzavrieť darovaciu zmluvu vzťahujúcu na prevod nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území S. a zapísanej na liste vlastníctva číslo X. ako parcela č. X. – orná pôda vo výmere X. m² v pomere ½ s obdarovaným (žalobcom), keď darovacia zmluva mala tvoriť súčasť rozsudku. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému 223,83 € trov konania. V odôvodnení uviedol, že na základe dokazovania vykonaného v konaní bolo preukázané, že A. M. bola ku dňu 28. mája 2008 podielovou spoluvlastníčkou spornej nehnuteľnosti v podiele ½ k celku a ďalším podielovým spoluvlastníkom v podiele ½ k celku bol žalobca. Ak sa A. M. rozhodla svoj spoluvlastnícky podiel previesť na tretiu osobu, vznikla jej povinnosť rešpektovať predkupné právo žalobcu v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka, a to aj v prípade darovacej zmluvy, nakoľko v danom prípade nešlo o prevod na osobu blízku. A. M. pred uzavretím darovacej zmluvy so žalobcom (28. mája 2008) predkupné právo

žalovaného nerešpektovala. Dovolanie sa relatívnej neplatnosti tohto právneho úkonu žalobcom listom zo 6. júla 2009 považoval súd prvého stupňa za neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že tento postráda podpis ďalšieho člena predstavenstva. Napriek uvedenému však konštatoval, že podielový spoluvlastník má predkupné právo podľa § 140 Občianskeho zákonníka, ale nemá preddarovacie právo, teda právo, ktorým by pre prípad porušenia povinnosti podľa uvedeného ustanovenia, vznikala povinnosť ďalšiemu podielovému spoluvlastníkovi prevádzať spoluvlastnícky podiel bezodplatne. Ak by súd žalobe podanej žalobcom vyhovel, hrubým spôsobom by porušil ochranu vlastníckeho práva žalovaného garantovaného Ústavou Slovenskej republiky, pretože takýto rozsudok by svojimi účinkami znamenal vyvlastnenie v prospech žalobcu, a to bezodplatne. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcu rozsudkom z 15. decembra 2010 sp. zn. 5 Co 259/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil; náhradu trov odvolacieho konania procesne úspešnému žalovanému nepriznal. Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 15. decembra 2010 sp. zn. 5 Co 259/2010 napadol žalobca dovolaním. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo 14. júla 2011 sp. zn. 3 Cdo 93/2011 zrušil tento rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ako vyplýva z odôvodnenia tohto rozhodnutia, dôvodom pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu bolo zistenie procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p., keď z obsahu súdneho spisu nebolo možné dospieť k jednoznačnému záveru, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom boli riadne oznámené spôsobom stanoveným v § 156 ods. 3 O.s.p.

V ďalšom konaní Krajský súd v Nitre rozsudkom z 28. septembra 2011 sp. zn. 5 Co 222/2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako aj jeho právnym posúdením veci. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 2 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, v ktorom namietal, že postupom odvolacieho súdu tým, že rozhodol vo veci bez pojednávania a neupovedomil účastníkov o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, ako i že súdy vec nesprávne po právnej stránke posúdili.

Nesúhlasil so záverom súdov, podľa ktorého mu vzniklo len právo na uzavretie kúpnej zmluvy, keďže zo znenia § 140 Občianskeho zákonníka vyplýva, že ide o právo predkúpy a v tomto smere poukázal na odlišnú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Mal za to, že predkupné právo sa vzťahuje aj na prevod pri uzavretí darovacej zmluvy. Z uvedených dôvodov preto žiadal, aby dovolací súd zmenil oba rozsudky súdov nižších stupňov a žalobe v celom rozsahu vyhovel.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodit' z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Prípustnosť dovolania nevyplýva ani z § 238 ods. 2 O.s.p., nakoľko

odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru vysloveného v tejto veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozsudku zo 14. júla 2011 sp. zn. 3 Cdo 93/2011. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalobca existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Podľa názoru dovolateľa mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať.

O odňatie možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide v prípade procesného postupu, ktorým súd znemožnil účastníkovi konania realizáciu procesných oprávnení priznaných mu v občianskom súdnom konaní (napr. oprávnenia byť prítomný na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.).

Žalobca namietal, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať tým, že odvolací súd prejednal jeho odvolanie a meritórne rozhodol bez nariadenia pojednávania, ako i že mu neoznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý bol platný a účinný v čase rozhodovania odvolacieho súdu, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Z vyššie citovaných ustanovení § 214 ods.1 a 2 O.s.p. vyplýva, že (len) v prípadoch uvedených v § 214 ods.1 O.s.p. je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie, v ostatných prípadoch však môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p., bude nariadené odvolacie pojednávanie, rozhoduje odvolací súd.

V danom prípade: a/ odvolací súd dospel k záveru, že netreba zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa nerozhodol bez pojednávania a c/ nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na to nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie.

Zo zápisnice o vyhlásení rozsudku z 28. septembra 2011 (č.l. 116 spisu) vyplýva, že odvolací súd 28. septembra 2011 vyhlásil rozsudok v predmetnej právnej veci bez nariadenia ústneho pojednávania. V zmysle § 156 ods. 3 O.s.p. o veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Tento procesný postup bol v danom prípade zachovaný – účastníci konania boli o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku upovedomení spôsobom zodpovedajúcim § 156 ods. 3 O.s.p. (viď „T verejného vyhlásenia rozsudku“ založený v spise na č.l. 115).

Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom. Neopodstatnená je preto jeho námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ žalobca namieta nesprávnosť právneho posúdenia veci súdmi, treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru o procesnej neprípustnosti dovolania žalobcu. Jeho mimoriadny opravný prostriedok preto odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. apríla 2012

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková